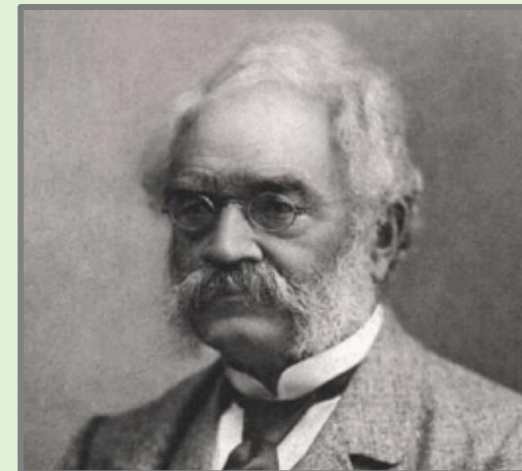

Θεόδωρος Βρυζάκης

Της Μαρίας Ευσταθοπούλου, μαθήτριας Α΄ γυμνασίου

Εικόνα 1: Θεόδωρος Βρυζάκης

Ο Θεόδωρος Π. Βρυζάκης (Θήβα, 19 Οκτωβρίου 1814 – Μόναχο, 6 Δεκεμβρίου 1878) υπήρξε ένας από τους κορυφαίους Έλληνες ζωγράφους του 19ου αιώνα. Ήταν ο θεμελιωτής της «Σχολής του Μονάχου», με το χρωστήρα και την τεχνική του μας έδωσε έργα που αποτυπώνουν ρεαλιστικά τις σκηνές που σημάδεψαν την ιστορία μας.

Εικόνα 2: Ορφανοτροφείο Αίγινας

Γεννήθηκε στη Θήβα το 1814, επτά χρόνια πριν την κήρυξη της Επανάστασης του 1821. Ο Θεόδωρος Βρυζάκης έζησε εκεί τα σκληρά χρόνια του απελευθερωτικού αγώνα μέχρι την ίδρυση του ελεύθερου ελληνικού κράτους. Τον πρώτο καιρό του αγώνα, ο πατέρας του Πέτρος Βρυζάκης, απαγχονίστηκε από τους Τούρκους τον Μάιο του 1821. Ως ορφανό, μεταφέρθηκε στην Αίγινα στο ορφανοτροφείο που

Εικόνα 3: Βρυζάκης Θεόδωρος, Τυφλός τραυματίας, (1850). Λάδι σε μουσαμά, 64 x 51 εκ. Εθνική Πινακοθήκη, Παράρτημα Ναυπλίου.

εισιτήριο για την Ακαδημία, τον «Τυφλό αγωνιστή», τον «Εξόριστο» και τον «Αγωνιστή με μια κοπέλα» καθώς με αυτά πήρε μέρος στην έκθεση του Μονάχου.

ίδρυσε ο Καποδίστριας, μαζί με τον αδερφό του Ευθύμιο. Το 1832, σε ηλικία 18 ετών, με την ενθάρρυνση και μεσολάβηση ενός Γερμανού φιλόλογου, πιθανώς του Ludwig Thiersch, μετανάστευσε στο Μόναχο της Βαυαρίας, όπου έζησε μέχρι το θάνατό του.

Στο Μόναχο φοίτησε στο ελληνικό παιδαγωγικό σχολείο «Πανελλήνιον», που είχε ιδρύσει ο Λουδοβίκος ο Α΄ για παιδιά των αγωνιστών της επανάστασης. Άρχισε να ασχολείται με τη ζωγραφική, απεικονίζοντας σχεδόν αποκλειστικά στους καμβάδες του, θέματα από την Επανάσταση του 1821. Άλλη πτυχή της καλλιτεχνικής του δημιουργίας αποτελούν τα πορτρέτα, στα οποία ο Βρυζάκης αναδεικνύεται σε δεξιοτέχνη προσωπογράφο, κάτοχο των εκφραστικών του μέσων. Το 1844 μπήκε στην Ακαδημία του Μονάχου, λαμβάνοντας για τα επόμενα έντεκα χρόνια, μέχρι το 1855, την υποτροφία της Ελληνικής παροικίας της πόλης. Πριν εισαχθεί στη βαυαρική Ακαδημία, είχε ήδη φιλοτεχνήσει την «προσωπογραφία του νεαρού Όθωνα – εφήβου», την «προσωπογραφία νεαρού πολεμιστή», καθώς και τα έργα που του έδωσαν το

Δάσκαλοι και φίλοι του υπήρξαν ορισμένοι εξαίρετοι καλλιτέχνες φιλελληνικών θεμάτων της εποχής του ρομαντισμού, ο Karl Wilhelm von Heideck, ο Peter von Hess, ο Heinrich von Mayer, ο Johann Petzl , ο Karl Krazeisen, ο Joseph Stieler, και άλλοι. Κατά τη δεκαετία 1844-1855, ταξίδεψε και έζησε σε διάφορες πόλεις της Δυτικής Ευρώπης για καλλιτεχνική ενημέρωση, με εξαίρεση τη διετία 1848-1850, όταν επέστρεψε προσωρινά στην Ελλάδα. Επιστρέφοντας στη βαυαρική πρωτεύουσα άνοιξε εργαστήριο και κοντά του δούλευαν αρκετοί νεαροί μαθητευόμενοι.

Συμμετείχε σε σημαντικές εκθέσεις σε όλη την Ευρώπη. Το 1855 συμμετείχε στη Διεθνή Έκθεση του Παρισιού με το έργο του «Η Έξοδος του Μεσολογγίου». Τον πίνακα αυτόν, ο ίδιος ο Βρυζάκης τον αντέγραψε τουλάχιστον δυο φορές. Δύο από τους πρωτότυπους πίνακες καταστράφηκαν στη μεγάλη πυρκαγιά του Μεσολογγίου το 1929. Το τρίτο πρωτότυπο διασώζεται στην Εθνική Πινακοθήκη, αλλά ο ίδιος ο πίνακας κυκλοφόρησε και σε λιθογραφίες ήδη από το 1856.

Εικόνα 4: Βρυζάκης Θεόδωρος, Η Έξοδος του Μεσολογγίου, 1853.
Λάδι σε μουσαμά, 169 x 127 εκ., Εθνική Πινακοθήκη.

Εικόνα 6: Βρυζάκης Θεόδωρος, Η υποδοχή του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι, 1861. Λάδι σε μουσαμά, 155 x 213 εκ. Εθνική Πινακοθήκη

Εικόνα 5: Βρυζάκης Θεόδωρος, Το στρατόπεδο του Καραϊσκάκη, 1855. Λάδι σε μουσαμά, 145 x 178 εκ. Εθνική Πινακοθήκη.

Κατά τη διετία 1861-1863, ταξίδεψε στην Αγγλία και αγιογράφησε την ελληνική εκκλησία του Ευαγγελισμού στο Μάντσεστερ, μετά από παραγγελία της εκεί ελληνικής παροικίας. Το 1867 έλαβε μέρος στην έκθεση Del Vecchio, στη Λειψία, με τους πίνακες «Η Έξοδος του Μεσολογγίου», «Γεωργάκης Ολύμπιος», «Ο Λόρδος Βύρωνας στο Μεσολόγγι» και «Ο Όρκος της Αγίας Λάρας». Απέσπασε και διακρίσεις, Α΄ βραβείο στη Διεθνή Έκθεση της Βιέννης του 1853 για το έργο «Η Έξοδος του Μεσολογγίου», αργυρό βραβείο β΄ τάξεως στα Ολύμπια του 1870 για τη λιθογραφία του με θέμα το Στρατόπεδο του Καραϊσκάκη. Την τελευταία δεκαετία της ζωής του δεν μαρτυρούνται πλέον έργα του, καθώς μία οφθαλμική πάθηση τον ανάγκασε να απομονωθεί από την καλλιτεχνική και

κοινωνική ζωή του Μονάχου. Οι πίνακές του, που με τη διαθήκη του κληροδότησε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, περιήλθαν εντέλει στην Εθνική Πινακοθήκη μέσω της Δωρεάς του Πανεπιστημίου. Στην έκθεση μνημείων του Ιερού Αγώνα, που οργανώθηκε, μετά το θάνατό του, στον Παρνασσό το 1884 παρουσιάστηκαν έξι έργα του.

Πέθανε στο Μόναχο το 1878 και κηδεύτηκε στο τότε Α΄ Νεκροταφείο της πόλης. Με τη διαθήκη του, άφησε κληρονομιά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών όλα τα έργα του ατελιέ του, καθώς και 760 μάρκα για την επισκευή της

Εικόνα 7: Βρυζάκης Θεόδωρος, Η μονή του Αρκαδίου, π. 1867. Λάδι σε μουσαμά, 128 x 173 εκ.

οροφής της ελληνικής εκκλησίας του Σωτήρος (Salvatorkirche) στο Μόναχο. Τα έργα του Βρυζάκη θεωρούνται ως τα κατεξοχήν δείγματα των Ελλήνων ρομαντικών ζωγράφων του 19ου αιώνα, οι περισσότεροι από τους οποίους σπούδασαν στη Γερμανία και δημιούργησαν τη λεγόμενη «Σχολή του Μονάχου».

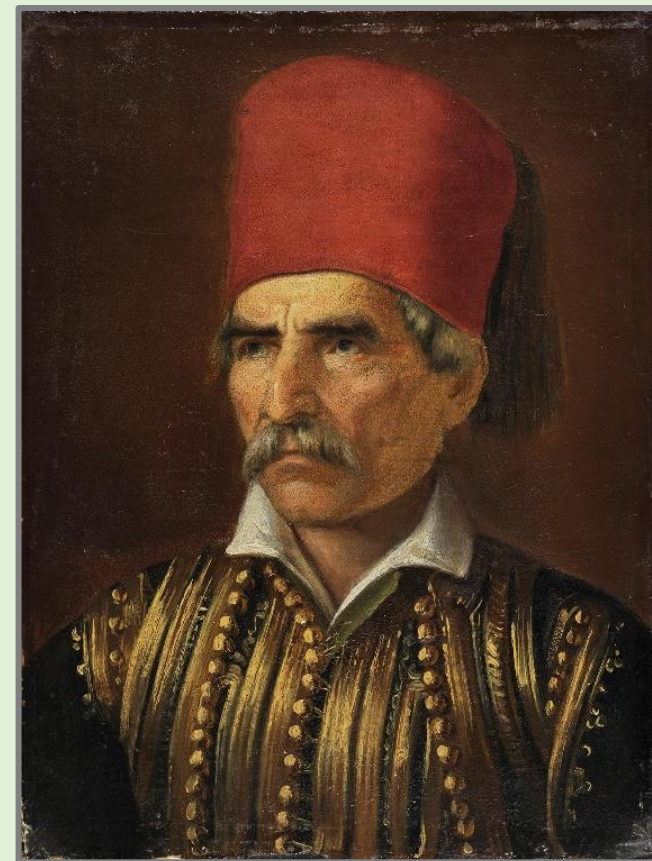
Οι ελαιογραφίες του — όλες σχεδόν με θέματα ελληνικά — χαρακτηρίζονται από το ύφος των Δυτικοευρωπαίων ρομαντικών ζωγράφων του 19ου αιώνα. Στον 20ό αιώνα η αντίδραση κατά του ρομαντισμού οδήγησε πολλούς επικριτές του συγκεκρι-

μένου ρεύματος να καταγγείλουν το ύφος του ως «πομπώδες», όμως μια εξίσου μεγάλη μερίδα το αξιολογεί θετικά ως «πληθωρικό». Στην εποχή τους, τα έργα του Βρυζάκη είχαν μεγάλη ζήτηση ως ζωντανές και πιστές αναπαραστάσεις της ελληνικής ιστορίας. Μερικά μάλιστα από αυτά τα έργα έγιναν από νωρίς ευρύτερα γνωστά στο κοινό χάρη στις λιθογραφίες και άλλου είδους αναπαραγωγές.

Εικόνα 9: Βρυζάκης Θεόδωρος, Κερκυραία. Λάδι σε μουσαμά, 35 x 27 εκ. Συλλογή Ιδρύματος Ε. Κουτλίδη

Στους πίνακές του, το ενδιαφέρον του ζωγράφου επικεντρώνεται στην ενδυμασία των ατόμων και το στήσιμο της σκηνής γύρω από αυτά. Ωστόσο, αυτή η όμορφη θεατρικότητα των έργων του έχει ως αποτέλεσμα να διακρίνεται με δυσκολία κάποιο αίσθημα στα πρόσωπα που απεικονίζει. Οι κριτικοί τον επέκριναν επίσης για το γεγονός ότι φαινόταν να προσεγγίζει τα θέματά του με την ματιά ενός ξένου, όμως — χωρίς καμία αμφιβολία — ο Βρυζάκης είναι ένας από τους κύριους θεμελιωτές της νεότερης (μεταβυζαντινής) ελληνικής ζωγραφικής και συγκαταλέγεται στους κορυφαίους Έλληνες ζωγράφους του 19ου αιώνα.

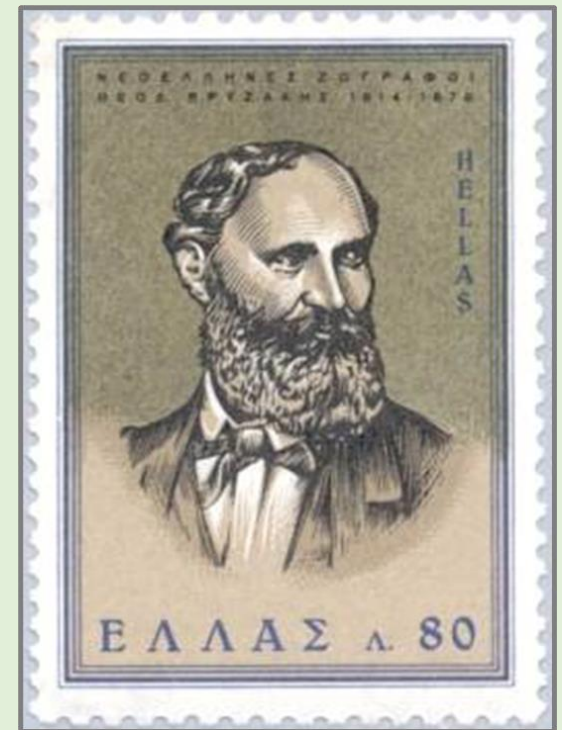
Εικόνα 8: Βρυζάκης Θεόδωρος, Προσωπογραφία του Κολοκοτρώνη Λάδι σε μουσαμά, 29 x 22 εκ.

Το 1982, όταν το Μέγαρο Μαξίμου ορίστηκε ως έδρα του πρωθυπουργικού γραφείου, ο Ανδρέας Παπανδρέου τοποθέτησε στον τοίχο πίσω ακριβώς από την πολυθρόνα του πρωθυπουργού ένα έργο του Βρυζάκη, τον πίνακα «Η Ελλάς Ευγνωμονούσα».

Εικόνα 10: Θεόδωρος Βρυζάκης, Η Ελλάς ευγνωμονούσα, 1858. Λάδι σε μουσαμά, 215x157 εκ. Κληροδότημα Μαρίας Υψηλάντη, Εθνική Πινακοθήκη – Η απελευθερωμένη Ελλάδα ως κόρη περιστοιχίζεται από τους πρωτεργάτες της Επανάστασης, οι πρόδρομοι Ρήγας Φεραίος, Αδαμάντιος Κοραΐς, Αλέξανδρος Υψηλάντης, Μιχαήλ Σούτζος, οι αγωνιστές Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Γεώργιος Καραϊσκάκης, Οδυσσέας Ανδρούτσος, Κωνσταντίνος Κανάρης, Ανδρέας Μιαούλης, Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα. Για την απόδοση των φυσιογνωμικών χαρακτηριστικών τους, ο Βρυζάκης χρησιμοποιεί τις προσωπογραφίες των αγωνιστών που είχε σχεδιάσει ο Krazeisen και είχαν διαδοθεί με μία σειρά λιθογραφιών που εκδόθηκε στο Μόναχο.

Εικόνα 11: Γραμματόσημο με τη μορφή του Θ. Βρυζάκη.

ΠΗΓΕΣ:

https://el.wikipedia.org/wiki/Θεόδωρος_Βρυζάκης

<https://www.nationalgallery.gr/el/zographikh-monimi-ekthesi/painter/bruzakis-theodoros.html>

<https://www.mixanitouxronou.gr/thodoros-vryzakis-o-zografos-tis-epanastasis-poy-oi-toyrkoi-kremasan-ton-patera-toy/>

<http://www.hellenicaworld.com/Greece/Person/gr/TheodorosVryzakis.html>

<https://www.maxmag.gr/agnosti-ellada/kapodistriako-orfanotrofeio-i-syntomi-istoria-enos-spoydaiouy-ergoy/>

Επιμέλεια: Σιάσιου Μαρία ΠΕ03

Εικόνα 12: Βρυζάκης Θεόδωρος, Δύο πολεμιστές, 1855 Λάδι σε μουσαμά, 67x79 εκ. Δωρεά Πανεπιστημίου, Εθνική Πινακοθήκη

Εικόνα 13: Βρυζάκης Θεόδωρος, Πολεμική σκηνή. Λάδι σε μουσαμά, 30x34 εκ. Δωρεά Πανεπιστημίου. Σπάρτη, Κουμαντάρειος Πινακοθήκη

Εικόνα 14: Βρυζάκης Θεόδωρος, Ο αποχαιρετισμός στο Σούνιο, 1863. Λάδι σε μουσαμά, 67x78 εκ. Δωρεά Πανεπιστημίου

Εικόνα 15: Βρυζάκης Θεόδωρος, Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ευλογεί τη σημαία της Επανάστασης, 1865. Λάδι σε μουσαμά, 164x126 εκ. Δωρεά Πανεπιστημίου. Εθνική Πινακοθήκη